

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
TEDAVİ HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

SAYI : B100THG0100004/5590
KONU: Soru önergesi

05.06.00 • 10064

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI GENEL SEKRETERLİĞİNE
Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı

İlgi: 16.5.2000 gün ve 13142 sayılı yazınız.

Muğla Milletvekili Fikret UZUNHASAN tarafından şahsıma yöneltilen "Muğla ilinde Kan Bankası kurulup kurulmayacağına" dair soru önergesinin cevabı ilişiktedir.

Bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

Doç. Dr. Osman DURMUŞ
Bakan

Soru 1- Muğla iline “Kan Bankası” veya Kan Merkezi “ kurulması hususunda , Bakanlığınız ne gibi çalışmalar yapmaktadır?

Cevap 1- Muğla ilimizde yıllık kan toplama kapasitesi 1500 ünite olan Muğla Devlet Hastanesi Kan Merkezi, 1000 ünite olan SSK Muğla Bölge Hastanesi Kan Merkezi, 250 ünite olan Marmaris Devlet Hastanesi Kan İstasyonu ve 500 ünite olan Bodrum Devlet Hastanesi faaliyet göstermektedir.

Ülkemizde kanın toplanması, depolanması, işlenmesi, dağıtımı ve kullanıcıya uygun şartlarda ulaştırılabilmesi sırasında görülen aksaklık ve yetersizliklerin önlenmesi, bu alanda yapılan uygulamalarda yaşanan sorunlara çözüm getirilebilmesini teminen, ülke sathında sağlıklı olarak işleyebilecek “Bölgesel Kan Merkezlerinin Kurulması Projesi” kapsamında, ilk aşamada; Sağlık Bakanlığı ve Türkiye Kızılay Derneği işbirliği ile İstanbul ili Anadolu yakasında bir “Bölgesel Kan Merkezi” kurulması, daha sonra ülke geneline dengeli bir biçimde yaygınlaştırılması planlanmaktadır.

Bu merkezlerin, immünohematolojik testler ve transfüzyonla bulaşan enfeksiyonları araştırmakta kullanılan mikrobiyolojik testler için gerek duyulduğunda referans laboratuvar kurmak, araştırma ve geliştirme çalışmalarını yürütmek, Bakanlıkça belirlenen kan merkezleri ve istasyonları için eksternal kalite kontrol programlarını hazırlamak ve bu merkezde görevli personelin ve program çerçevesinde diğer personelin hizmet içi eğitimlerinin gerçekleştirilmesi vb. alanlarda faaliyet göstermeleri hedeflenmektedir.

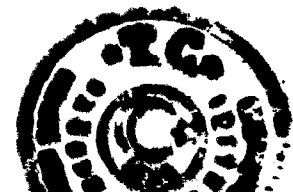
Soru 2- "Akdeniz anemisi"ne karşı nasıl bir mücadele verilmektedir?

Cevap 2- Akdeniz anemisi (Thalassemia) başta Akdeniz ülkeleri olmak üzere göçler sonucu tüm dünya ülkelerinde görülebilen, hastalıklı geni taşıyan anne-babanın çocuklarında $\frac{1}{4}$ olasılıkla ortaya çıkan bir kan hastalığıdır. Hastaların yaşaması için 3-4 haftada bir kan transfüzyonu ve bu kan transfüzyonunun bıraktığı demirin temizlenmesi için de 1 yaşından itibaren ömür boyu haftada 5 gün 10-12 saat süre ile bir pompa yardımıyla Desferal almaları gerekir. Tüm bu tedavilerin maliyeti yıllık yaklaşık 10.000 dolardır.

Dünya Sağlık Örgütü'nün verilerine göre dünyada en az 70 milyon Akdeniz anemisi taşıyıcısı vardır. Türkiye'de yaklaşık 1.300.000 Akdeniz anemisi taşıyıcısı (sıklık %2) ve 3000 hasta vardır. Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde yapılan çalışmalara göre beta-thalassemia taşıyıcılığı oranı Batı Trakya'da % 10.8, Konya'da % 3, Denizli'de % 3, Muğla'da % 7.8, Antalya bölgesinde % 10-12, Antakya'da %1.4, Adana ve Mersin'de % 2.2-3.7, Bursa'da % 1.7 Van'da % 2.6 bulunmuştur.

1993 yılından bu yana kalıtsal Kan Hastalıklarının teşhisi, tedavisi ve önlenmesine yönelik olarak yoğun çalışmalara başlanmıştır.

Bu amaçla 30.12.93 tarih ve 21804 sayılı Resmi Gazetede 3960 sayılı "Kalıtsal Kan Hastalıkları ile Mücadele Kanunu" yayınlanmıştır. 1998 yılında başlayan "Kalıtsal Kan Hastalıkları Mücadele Yönetmeliği" çalışmaları sürmektedir. Bu yönetmeliğin yayınlanmasındaki amaç "insan sağlığını korumak üzere ülkemizde sık görülen thalassemia, orak hücreli anemi başta olmak üzere diğer anormal hemoglobinlerin önlenmesinde eğitim, tarama, genetik danışma ve doğum öncesi tanı yapmak, hastaların tedavilerinde standardizasyonu sağlamak amacı ile

merkezlerin açılmasını, mevcut merkezlerin desteklenmesini, denetlenmesini" sağlamaktır.

Çeşitli Akdeniz anemisi (Thalassemia) dernekleri ve vakıflar halkı bilinçlendirmek için eğitim çalışmaları yapmaktadır. 1996 yılında Akdeniz anemisi (Thalassemia) ile ilgili vakıf ve dernekler, Türkiye Kalıtsal Kan Hastalıkları Organizasyonu adı altında ortak çalışmalara başlamıştır. Bu organizasyonun amaçları;

a- Halkın bilinçlendirilmesi,

b- Bölgelere ayrılarak geniş taramalar yapılması,

c- Tanı ve tedavi merkezlerinin kurulması,

d- Bilgilerin toplanacağı merkezlerin kurulması

e- Sağlık bakanlığı, Üniversiteler, Milli Eğitim Bakanlığı, Kan Merkezleri ve sosyal yardım kuruluşları gibi destek verecek kuruluşlar ile işbirliği yapmaktır.

1995 yılından itibaren Akdeniz anemisi (Thalassemia) görülme sıklığının yüksek olduğu bölgelerde, Kalıtsal Kan Hastalıkları Araştırma ve Tedavi Merkezleri kurulmaya başlanmıştır. Öncelikle Muğla, Antalya, İçel ve Hatay olmak üzere 4 ilde kurulan bu merkezler 5 üniteden oluşmaktadır:

- 1- Hastalık hakkında Eğitim ve Taşıyıcı Taraması,
- 2- Kan Merkezi,
- 3- Tedavi Merkezi,
- 4- Araştırma Laboratuvarı,
- 5- Doğum öncesi Tanı Merkezi,

Akdeniz anemisinin (thalassemia) ortadan kaldırılması için uygulanan politika riskli hamileliklerde fetusa doğum öncesi tanı uygulamaktır. Riskli hamilelik hem anne hem de babanın aynı hastalık için taşıyıcı olduğu durumlardaki hamileliklerdir. Genelde aileler taşıyıcı olduklarını ilk kez hasta çocuk sahibi olduktan sonra fark

etmektedir. Amaç hiç hasta çocuk doğmadan taşıyıcıların tespit edilmesi ve ilk hamilelikten itibaren riskli bebeklere doğum öncesi tanı uygulamaktır. Bunun için evlenecek çiftlere kan testi yapılması gerekir. Muğla, Antalya, İçel, Hatay illerinde Umumi İl Hıfzıssıhha Kurulu Kararıyla evlenecek çiftlerde tarama testi yapılması zorunlu hale getirilmiştir. Şüpheli taşıyıcı olanlar açılan bu merkezlere sevk edilerek veya kan örnekleri gönderilerek kesin tanıları konmaktadır. Evlenecek olan çiftlerin her ikisi de taşıyıcı olarak tespit edildiği takdirde bu çiftler uyarılarak ileride Akdeniz anemili bebekleri olabileceği ve hastalık hakkında bilgilendirme yapılmakta, hamile kalınması durumunda mutlaka göbük kordonundan kan örneği alınarak yeni doğan bebeğin taşıyıcı olup olmadığının belirlenmesi yönünde eğitimler verilmektedir.

Antalya ili Merkez İlçesi, Çalkaya Belediyesi hudutları içerisinde Bakanlığımızca sağlanan arsada Akdeniz Kan hastalıkları Vakfı (AKHAV) tarafından yapılması planlanan Kalıtsal kan Hastalıkları Hastanesi ile ilgili protokol imzalanarak 28.6.1999 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Kurulacak hastanenin faaliyetleri; Akdeniz anemisi (Talasemi), Orak Hücreli Anemi olmak üzere Kalıtsal Kan Hastalıkları yanında, edinsel Kan Hastalıkları konularında eğitim, araştırma, teşhis, tedavi ve koruyucu hekimlik yapmaktır. Protokol gereği Bakanlığımızca hastanenin yeterli sayıdaki sağlık personeli idareci ve teknik personeli tayini ile görevlendirilmesi ve hastane için gerekli tıbbi cihaz ve malzeme ile diğer lüzumlu araç gereçlerin hastanenin açılışından itibaren hizmet verebilecek şekilde hazır olması sağlanacaktır.

